

**ŽEMĖS ŪKIO, MAISTO ŪKIO IR KAIMO PLĖTROS ĮSTATYMO NR. IX-987 2 ir 4
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai

2013 m. vasario 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 167/2013 dėl žemės ir miškų ūkio transporto priemonių patvirtinimo ir rinkos priežiūros (toliau – Reglamentas) 5 straipsnio 1 dalyje nustatyta valstybių narių pareiga įsteigti ar paskirti patvirtinimo klausimais kompetentingas patvirtinimo ir rinkos priežiūros institucijas. Įgyvendinant šias Reglamento nuostatas, Lietuvos Respublikos žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo (toliau – ŽŪMŪKPI) 4 straipsnio 3 dalimi Žemės ūkio ministerija (toliau – ŽŪM) ar jos įgaliota institucija yra paskirta kompetentinga institucija dėl žemės ar miškų ūkio transporto priemonių atitikties įvertinimo ir tipo patvirtinimo. Paminėtina, kad Reglamentas negalėjo būti visiškai įgyvendintas, nes ŽŪMŪKPI ŽŪM nebuvo suteikti įgaliojimai dėl žemės ir miškų ūkio transporto priemonių rinkos priežiūros.

Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos transporto saugos administracija (toliau – LTSA) vykdo atitikties įvertinimą motorinėms transporto priemonėms ir jų priekaboms bei šių transporto priemonių sudedamosioms dalims ir vykdo rinkos priežiūrą bei turi technines galimybes (resursus bei pajėgumus) minėtoms funkcijoms vykdyti, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir Lietuvos Respublikos susisiekimo ministrų 2021 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. 3D-870/3-575 „Dėl įgaliojimų suteikimo“ (toliau – Įsakymas) LTSA įgaliota atlikti žemės ir miškų ūkio transporto priemonių atitikties įvertinimą ir tipo patvirtinimą, užtikrinant Reglamento nuostatų, susijusių su žemės ir miškų ūkio transporto priemonių patvirtinimu, įgyvendinimą ir vykdymą. Minėtas funkcijas LTSA vykdo vadovaudamasi Žemės ir miškų ūkio transporto priemonių patvirtinimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2015 m. spalio 14 d. įsakymu Nr. 3D-770 „Dėl žemės ir miškų ūkio transporto priemonių patvirtinimo ir rinkos priežiūros“, tačiau liko neišspręstas žemės ir miškų ūkio transporto priemonių ir jų priekabų ir ne keliais judančių mechanizmų rinkos priežiūros klausimas, todėl Lietuvos Respublikos žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo Nr. IX-987 2 ir 4 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu (toliau – ŽŪMŪKPI projektas) siekiama iš esmės pakeisti reguliavimą, nustatant teisinį pagrindą, kuriuo Vyriausybei įgaliojus kompetentingą instituciją (šiuo atveju – LTSA), Reglamentas būtų įgyvendintas visa apimtimi. Įsakymu suteiktus įgaliojimus LTSA šiuo metu vykdo sudarytų finansavimo sutarčių su ŽŪM (2022 m. kovo 29 d. pasirašyta sutartis Nr. 8P-22-49 ir 2023 m. sausio 25 d. pasirašyta sutartis Nr. 8P-23-12) pagrindu.

ŽŪMŪKPI projekte siūloma pakeisti 4 straipsnio 3 dalį, panaikinant nuostatą dėl ŽŪM ar jos įgalios institucijos patvirtinimo kompetentinga institucija žemės ar miškų ūkio transporto priemonių atitikties įvertinimo ir tipo patvirtinimo klausimais, bei papildyti 4 straipsnį 3¹ dalimi, nustatant, kad Reglamento 5 straipsnio 1 dalies nuostatas įgyvendina Vyriausybės įgaliota institucija.

Įgyvendinant Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 5 straipsnio 1 dalies nuostatas ŽŪMŪKPI projektu atlikti pakeitimai Vyriausybės įgaliotai institucijai (t. y. LTSA) suteiks tinkamo lygmens įgaliojimus minėtoms funkcijoms atlikti. Įgyvendinus pasiūlymą ir paskyrus konkrečią kompetentingą instituciją, kuri bus įgaliota atlikti žemės ir miškų ūkio transporto priemonių atitikties įvertinimą ir tipo patvirtinimą bei rinkos priežiūrą, taps aiškesnis žemės ir miškų ūkio transporto priemonių ir jų priekabų gamintojų, importuotojų, pardavėjų veiklos teisinis reguliavimas.

Taip pat ŽŪMŪKPI projektu siūloma pakeisti 2 straipsnio 27 dalį papildant Reglamentu, kuriame apibrėžta rinkos priežiūros sąvoka.

Atsižvelgiant į tai, kad įgyvendinus ŽŪMŪKPI projektą bus paskirta Vyriausybės įgaliota institucija, kuri atliks žemės ir miškų ūkio transporto priemonių atitikties įvertinimą ir tipo patvirtinimą bei rinkos priežiūrą, Reglamento nuostatos bus įgyvendintos visa apimtimi.

2. Įstatymų projekto iniciatoriai ir rengėjai

Įstatymo projekto iniciatorė – ŽŪM. ŽŪMŪKPI projektą parengė ŽŪM Melioracijos, žemės ūkio žemės ir infrastruktūros departamento (direktorė Aura Šalugienė, tel. 8 697 65 767, el. p. aura.salugiene@zum.lt) Melioracijos ir infrastruktūros skyriaus (vedėjas Darius Vilimas, tel. 8 652 63 300, el. p. darius.vilimas@zum.lt) vyriausioji specialistė Ineta Pikšrienė, tel. 8 665 26 346, el. p. ineta.piksriene@zum.lt.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Šiuo metu pagal ŽŪMŪKPI 4 straipsnio 3 dalį ŽŪM ar jos įgaliota institucija yra paskirta kompetentinga institucija dėl žemės ar miškų ūkio transporto priemonių atitikties įvertinimo ir tipo patvirtinimo. Šiomis ŽŪMŪKPI nuostatomis nėra visiškai įgyvendintas Reglamentas, nes ŽŪM nebuvo suteikti įgaliojimai dėl žemės ir miškų ūkio transporto priemonių rinkos priežiūros.

Pagal Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 10 straipsnio 6 dalies 2 punktą ŽŪM ar jos įgaliota institucija nustato ir tvirtina traktorių, savaeigių mašinų ir jų priekabų atitikties įvertinimo tvarką.

Pažymėtina, kad nuo 2022 m. sausio 1 d. Įsakymu LTSA yra įgaliota atlikti žemės ir miškų ūkio transporto priemonių atitikties įvertinimą ir tipo patvirtinimą, užtikrinant Reglamento nuostatas, susijusias su žemės ir miškų ūkio transporto priemonių patvirtinimu, įgyvendinimu ir vykdymu.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Siekiant užtikrinti galimybę Lietuvos žemės ir miškų ūkio transporto priemonių gamintojams gauti ES ir nacionalinio tipo patvirtinimo liudijimus, ŽŪMŪKPI projektu Reglamento nuostatos bus įgyvendintos visa apimtimi, Vyriausybei įgaliojant atitikties įvertinimo ir tipo patvirtinimo bei rinkos priežiūros klausimais kompetentingą instituciją – LTSA, kuri ir šiuo metu Įsakymu yra įgaliota atlikti žemės ir miškų ūkio transporto priemonių atitikties įvertinimą ir tipo patvirtinimą, užtikrinant Reglamento nuostatų, susijusių su žemės ir miškų ūkio transporto priemonių patvirtinimu, įgyvendinimą ir vykdymą bei turi minėtų funkcijų vykdymui technines galimybes (resursus bei pajėgumus).

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Neigiamų ŽŪMŪKPI projektu priėmimo pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priėmus ŽŪMŪKPI projektą, poveikio korupcijai ir kriminogeninei situacijai nenumatoma.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Priėmus ŽŪMŪKPI projektą, jų įgyvendinimas turės teigiamą poveikį verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

ŽŪMŪKPI projektas strateginio lygmens planavimo dokumentams neprieštarauja.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus ŽŪMŪKPI projektu siūlomus pakeitimus, Vyriausybė priims nutarimą dėl LTSA įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Reglamento nuostatas, susijusias su tipo patvirtinimu ir rinkos priežiūra. Vyriausybės nutarimą dėl atitinkamų įgaliojimų suteikimo LTSA parengs ŽŪM.

Siekiant užtikrinti žmoniškųjų išteklių poreikį naujai funkcijai vykdyti, bus keičiamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. gruodžio 12 d. nutarimas Nr. 1298 „Dėl Valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybių poreikio nustatymo kriterijų aprašo ir Didžiausio leistino valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto ir valstybės pinigų fondų, pareigybių skaičiaus sąrašo patvirtinimo“ (toliau – Nutarimas) susisiekimo ministro valdymo sritims priskirtose valstybės institucijose ir įstaigose bendras didžiausias leistinas valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybių skaičius.

Pažymėtina, kad Nutarimo keitimą turėtų inicijuoti Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija (toliau – SM), atsižvelgdama į valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, reikalingų šioms funkcijoms vykdyti pareigybių skaičių (planuojama 1 pareigybė šiai funkcijai vykdyti), nes žemės ūkio ministro valdymo sritims priskirtose valstybės institucijose ir įstaigose nėra šioms funkcijoms atlikti numatytų pareigybių, todėl jos negali būti perduotos susisiekimo ministro valdymo sritims priskirtose valstybės institucijose ir įstaigose (ŽŪM paslaugas įsigydavo vykdydama viešuosius pirkimus, tačiau 2022 m. baigėsi UAB Mašinų bandymo stoties ir UAB „Neigiamas pagreitis“ paskyrimo techninėmis tarnybomis, kurioms suteikiama teisė vykdyti Reglamento 5 straipsnio 1 dalyje nurodytas tam tikras veiklas, terminas ir ŽŪM neturi akredituotų techninių tarnybų).

10. Ar Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o Įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

ŽŪMŪKPI projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

11. Įstatymo projekto atitikimas Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams

Teikiamas ŽŪMŪKPI projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentų reikalavimus.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Vyriausybė iki 2023 m. gruodžio 31 d. priims šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti

Papildomų valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų nereikės. Numatoma, kad ŽŪM asignavimai, skirti funkcijai išlaikyti (55 000,00 Eur), suderinus su LTSA, būtų perduoti LTSA steigėjai ir asignavimų valdytojai SM. SM, rengdama ateinančių metų biudžetą, juos perskirstytų LTSA.

14. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

ŽŪMŪKPI projekto rengimo metu darbo tvarka konsultuotasi su LTSA ir SM.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam Įstatymo projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Nėra.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai
Nėra